

Mindre meddelelser

Musvitkuld opfostret af Blåmejsje

OLE LILLEØR og JØRN LYKKEGAARD

I ynglesæsonen 1994 observerede vi et Blåmejsepar *Parus caeruleus* udruge og opfostre et kuld Musvitter *Parus major*.

Siden 1984 har vi arbejdet med op til 170 redekasser i en række skove ved Viborg. En af disse, Neckelmann Plantage lige nord for Viborg, er en kulturpræget skov på knap 70 ha, overvejende med blandet løv- og nåletræsbevoksning. Den nordlige del består især af nåleskovplantet i årene efter stormen i 1981 og iblandet en del selvsået birk. Det er altså en ung skov med få naturlige redemuligheder for hulrugere. Vi har knap 50 kasser i området.

Ved et besøg den 15. maj 1994 observeredes i en kasse fire tildækkede mejseæg, der på grund af størrelsen blev vurderet til at være Musvitæg; der var ingen fugle i området, der viste interesse for kassen. Ved næste besøg den 26. maj rugede en Blåmejsje imidlertid på de stadig kun fire æg. Da kassen næste gang kontrolleredes den 6. juni, var to af æggene netop klækkede, og to Blåmejsjer varslede ivrigt. Den 20. juni var de to unger næsten flyvefærdige, og til vores overraskelse havde de tydelig, sort bryststribe og var altså Musvitter. De to Blåmejsjer varslede igen ivrigt og sås flyve ind i kassen med føde i næbbet. Ingen andre fugle sås i nærheden i de 15 minutter, vi var på stedet. Det nærmeste Musvitpar ynglede 120 meter fra den aktuelle kasse, men vi havde ved et par lejligheder i æglægnings- og rugetiden observeret syngende Musvit i området ved kassen. Vi anser det dog for meget tvivlsomt, at en Musvit skulle have deltaget i ungefodringen, selv om der kun blev foretaget to kontroller i ungetiden.

Den 23. juli tømtes kassen, og det ene af de to uklækkede æg blev med skydelære opmålt til 17,8×13,8 mm; det andet æg var itu, men alle fire æg var i maj vurderet til at være af cirka samme størrelse.

Det opmålte ægs størrelse ligger inden for det normale hos Musvit, men ikke hos Blåmejsje (Cramp & Perrins 1993). Kullet var usædvanlig lille; den normale kuldstørrelse hos Musvit i vores kasser er 8-10 æg, hvilket er typisk også mange andre steder (Cramp & Perrins 1993), og kun sjældent gennemføres så små kuld som det aktuelle. Det er derfor nærliggende at antage, at et Musvitpar ikke har fået fuldendt æglægningen, før æggene af en eller anden grund er blevet overtaget af Blåmejsjerne.

De nærmere omstændigheder lader sig ikke udrede. Der kunne være tale om enten ægdumping i en fremmeds rede eller adoption af et fremmed kuld, evt. i forbindelse med stridigheder om redekassen. Ifølge Perrins (1979) er mejser ikke i stand til at skelne deres egne æg fra andre mejsers, og der findes flere eksempler på blandede ægkuld, hvor begge arters unger har overlevet. Oftest har der været ét eller nogle få fremmede æg i reden, sjældnere et helt kuld. Men vi kender ingen tilfælde som det aktuelle, hvor alle æggene i reden var af fremmed herkomst.

Det er også sket, at et mejsepar er begyndt at fodre unger i en anden rede efter at have mistet deres egne unger; men at de i den situation skulle kunne overtage et ægkuld, er vist aldrig set.

Summary: Blue Tits rearing a brood of Great Tits.

In 1994 we observed a pair of Blue Tits incubate a clutch of Great Tit eggs in a nestbox and feed the young. No eggs of Blue Tit were present. Only two eggs hatched of the small clutch of four. No Great Tits were seen at the nest, although the possibility that a Great Tit participated in feeding the young cannot be entirely excluded.

Referencer

- Cramp, S. & C. M. Perrins (red.) 1993: The birds of the Western Palearctic, vol. 7. – Oxford University Press.
Perrins, C. M. 1979: British tits. – Collins, London.

Ole Lilleør og Jørn Lykkegaard
Afd. for Zoologi, Biologisk Institut,
Aarhus Universitet,
Universitetsparken bygn. 135,
8000 Århus C